

НОВА САГЛЕДАВАЊА ФРАНЦУСКО-СРПСКИХ ЈЕЗИЧКИХ РЕЛАЦИЈА*

(Селена Станковић, *Француско-српске лингвистичке паралеле*,
Филозофски факултет, Ниш, 2016.)

Монографија *Француско-српске лингвистичке паралеле*, прва је по реду ауторска књига Селене Станковић, романисте и доцента на Департману за француски језик и књижевност Филозофског факултета Универзитета у Нишу. Монографија садржи укупно једанаест студија – шест на француском и пет на српском језику – и презентује резултате синтаксичких, морфолошких, семантичких, традуктолошких и лингвокултуролошких контрастивних истраживања француског и српског језика у периоду од 2010. до 2015. године. Студије су разврстане у пет тематских поглавља: 1) *О неким француским заменицама*, 2) *Из синтаксе и семантике француских предлога POUR и PAR*, 3) *Француски језик у говорима југоисточне Србије*, 4) *Из традуктологије*, 5) *Нека теоријска питања контрастивне анализе језика*.

У првом поглављу под називом *О неким француским заменицама* ауторка, успешно примењујући дескриптивну и методу контрастивне анализе, у фокус својих научних истраживања ставља проблематику везану за синтаксичко-семантичка обележја трију француских заменица – *en*, *у* и *on* – и њихових еквивалентних облика у српском језику. Будући да прилошке заменице *en* и *у* не поседују формалне адекватне у српском језику и да оне у француском језику могу имати двојаку природу – прилошку и заменичку – њихова семантичка структура транспонује се било одговарајућим синтагмама, било одговарајућим прилозима. Француска заменица *on* изузетног је семантичког опсега, што ауторка потврђује анализирајући њену актуализацију у контексту упућивања на

* Приказ ове монографије настао је у оквиру пројекта *Романистика и словенски језици, књижевности и културе у контакту и дисконтакту* (н° 81/1-17-8-01) кога финансирају Универзитетска агенција за франкофонију (АУФ) и Амбасада Републике Француске у Србији.

непознатог вршиоца радње, на људе или на личне заменице. Анализа потврђује претходно постављене хипотезе да се ова заменица, с обзиром на то да нема свој формални граматички еквивалент, на српски језик преноси различитим граматичким категоријама: именицама, придевским заменицама, именичким неодређеним и одричним заменицама, односно-упитним именичким заменицама, док се француске конструкције с наведеном заменицом у српски језик реализују као безличне конструкције, активне, пасивне и безличне реченице, као и именице. Значај студије о трима реченим француским заменицама огледа се у томе што је ауторка дошла до драгоцених података и резултата који се не могу наћи ни у једној традиционалној нити савременој граматици француског језика те пружају један потпуно нови поглед на актуелну проблематику.

У другом поглављу ове монографије *Из синтаксе и семантике француских предлога POUR и PAR* ауторка сагледава два, можемо слободно казати, најфреквентнија француска предлога који чине део латинског наслеђа у француском језику и њихове српске еквиваленте и кореспонденте у роману *Француско завештање (Le Testament français)* Андреја Макина (Andreï Makine). С обзиром на то да српски језик поседује развијен падежни систем, а да се у савременом француском језику падежни односи изражавају уз помоћ предлога, ауторка, сходно одабиру лексичких јединица у различитим синтагматским конструкцијама којима су дати предлози антепонирани, проматра скуп њихових традуктолошких адекватата и кореспондената који се манифестују кроз разне предлошко-падежне форме и који поседују различите семантичке и синтаксичке датости.

Студије треће тематске целине под називом *Француски језик у говорима југоисточне Србије* баве се утицајем романског супстрата на српске говоре у оквиру призренско-тимочке дијалекатске групе што ауторка аргументује анализом француских позајмљеница, њихових морфолошких адаптација и интеграција у лексички систем и морфосинтаксичку структуру наведених српских југоисточних говора, као и степена њихове семантичке адаптације која упућује на неколико типова односа између француског модела и српске реплике. Ова истраживања која је ауторка спровела од изузетног су значаја за контрастивна француско-српска лингвистичка

проучавања, будући да се овом конкретном проблематиком до сада нико није бавио, а добијени резултати сведоче о томе да је у српском дијасистему, конкретно у призренско-тимочким говорима, присутан велики број романских елемената и речи француског порекла у поређењу са осталим српским локалним говорима.

У четвртном поглављу *Из традуктологије* ауторка, из традиктолошке и лингвокултуролошке визуре, проматра присуство француских лексема у роману *Pnin* Владимира Набокова, који је у оригиналној верзији написан на енглеском језику, и њихово преношење на српски и француски језик. Анализирани роман карактеристичан је по томе што је у њему присутан велики број речи, делова текста и стихова на другим страним језицима, а француски језик, по фреквентности, заузима друго место. Ауторка је кроз своју анализу у потпуности показала на ком нивоу су лексеме француског порекла утицале на Набоковов интелектуални развој и његово поимање света, као и чињеницу да оне нису уопште или у пуној мери адаптиране у енглески језички инвентар.

У последњем, петом поглављу ове монографије *Нека теоријска питања контрастивне анализе језика*, ауторка се осврће на проблематику везану за контрастивну анализу као незаобилазну научну методу у свим контрастивним и компаративним језичким истраживањима, али и за њен непосредан допринос како у области сагледавања општелингвистичких појава тако и у области примењене лингвистике и методике наставе страних језика. Ауторка такође утврђује и теоријско-методолошке проблеме контрастивне анализе, указује на предуслове за квалитетно контрастивно истраживање, говори о резултатима контрастивне анализе, као и о класификацији контрастивних проучавања. Ауторка на потпуно нов начин осветљава динамичку компоненту односа језика у контакту и језичко-културолошких трансфера.

На основу свега горенаведеног можемо закључити да су се у овој књизи нашли чланци који успешно дају одговоре на један број питања везаних за француско-српске језичке проблеме и нуде смернице за будућа проучавања односа ових двају језика. Ауторка је презентовала широк дијапазон обухваћених тема који је на ваљан начин интегрисан у јединствену целину, а јасаноћа, прецизност и течаност стила казивања потпомажу лакоћи читања и схватања ауторкиног проматрања, анализе и закључивања. Уз сваки прилог

цитирана је одговарајућа литература, а из самих чланака недвосмислено се запажа да ауторка у потпуности влада научним дометима претходних аутора у областима којима се бави, да савршено користи научну апаратуру, те да је досегла до научноистраживачке зрелости која јој омогућава јасно конципирање лингвистичке проблематике, доследно спровођење одабраних метода анализе и извођење адекватних закључака. Монографија *Француско-српске лингвистичке паралеле* у потпуности интерпретира разнородну мрежу језичких додира, лингвистичких интеракција и међукултурних контаката.

*Иван Н. Јовановић**
Департман за француски језик и књижевност
Филозофског факултета
Универзитета у Нишу

* ivan.jovanovic@filfak.ni.ac.rs